

Список використаних джерел

1. Що таке хмарні сервіси та як вони допомагають бізнесу. URL: <https://gigacloud.ua/blog/navchannja/scho-take-hmarni-servisi-ta-jak-voni-dopomagajut-biznesu>
2. Подчасова П.Т. Віртуальні підприємства як сучасна форма організації зовнішньоекономічної діяльності. *Збірник наукових праць МННЦ ІТІС*. 2019. Вип. 14. С. 24-45
3. Про хмарні послуги: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2075-20#Text>

СТАТИСТИЧНІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНИ

Мулик Олена Василівна,
кандидат фізико-математичних наук,
старший викладач кафедри математичного
аналізу та теорії ймовірності;
НТУУ «КПІ» ім. Ігоря Сікорського;
Свистун-Золотаренко Ліна Олександрівна,
кандидат економічних наук, доцент

Стан здоров'я є важливою складовою та мірою якості життя для кожної людини, а також обумовлює соціальний та економічний розвиток країни, оскільки саме людина є найголовнішим елементом виробничих сил і найважливішою цінністю в державі.

Відповідно до статті 49 Конституції України кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування [1].

Оскільки, охорона здоров'я – це комплекс заходів з охорони здоров'я, запобігання та лікування хвороб людини, сприяння продовженню тривалості її життя, то система охорони здоров'я – це організаційна структура, що управляє відповідними матеріальними, фінансовими, кадровими та інформаційними ресурсами в процесах реалізації зазначених вище заходів.

Стан системи охорони здоров'я віддзеркалює загальне становище економічних і соціальних процесів у суспільстві. Нажаль, сьогодні в нашій

країні склалися несприятливі умови для здоров'я населення. Фактори військової агресії на територію України, економічної, енергетичної кризи, соціальна нестабільність, екологічні наслідки війни – все це негативно впливає на фізичне та психологічне здоров'я населення. Саме тому, в умовах що склалися, система охорони здоров'я потребує особливої уваги та підтримки з боку держави. Державний бюджет України на 2023 рік передбачає виділення на охорону здоров'я 175,7 млрд грн, що менше, ніж було у попередньому році та пов'язано з об'єктивними причинами військового вторгнення на територію України.

Реформа системи охорони здоров'я в Україні здійснюється за спеціальною **Концепцією** розвитку охорони здоров'я населення України. Ця Концепція «спрямована на реалізацію положень Конституції та законів України щодо забезпечення доступної кваліфікованої медичної допомоги кожному громадянину України, запровадження нових ефективних механізмів фінансування та управління у сфері охорони здоров'я, створення умов для формування здорового способу життя» [2].

Її кінцевою **метою** є формування керованого ринку платних медичних послуг, сприяння діяльності закладів охорони здоров'я всіх форм власності, створення умов для задоволення потреб населення в медичних послугах.

У Концепції зазначено, що система охорони здоров'я повинна базуватися на принципах державної політики і стратегії розвитку охорони здоров'я, різних видах власності, багатоканальності фінансування і медичного страхування, доступності первинної медико-санітарної допомоги, розвитку сімейної медицини, забезпечення гарантованого рівня медико-санітарної допомоги населенню [3, с. 790].

В продовження реформаторських рішень щодо перебудови медичної галузі в поточному році Верховна Рада України схвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення надання медичної допомоги». Цей Документ 2347-IX від 01.07.2022р. визначає початок інфраструктурної частини медичної реформи, яка була розпочата у 2018 році з прийняттям Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення».

В рамках цієї реформи в Україні будуть створені госпітальні округи, які будуватимуться за кластерним принципом. Міністр охорони здоров'я Віктор Ляшко зазначив, що в Україні збудують систему охорони здоров'я європейського зразка.

Відповідно до нового підходу, мережа закладів охорони здоров'я в області, об'єднана в один госпітальний округ, буде додатково поділена на госпітальні кластери, з урахуванням:

- ✓ меж адміністративно-територіальних одиниць;
- ✓ географічних особливостей регіону та стану автомобільних доріг;
- ✓ поточних і прогнозованих демографічних показників чисельності населення, структури захворюваності і смертності;
- ✓ оптимальних клінічних маршрутів пацієнтів задля своєчасного доступу до медичної та реабілітаційної допомоги, що ґрунтується на принципах доказової медицини;
- ✓ навантаження на медичних працівників та фахівців із реабілітації.

Згідно з видами медичної допомоги, яка надається в закладах охорони здоров'я госпітального кластера, мережа закладів охорони здоров'я буде поділена на надкластерні, кластерні та загальні лікарні [4].

За цим законом визначається, що “госпітальний округ – територія, у межах якої забезпечено надання якісної, комплексної, безперервної і орієнтованої на пацієнтів медичної та реабілітаційної допомоги шляхом організації спроможної мережі закладів охорони здоров'я”;

“загальний заклад охорони здоров'я м багатопрофільний лікарняний заклад, що надає медичну та реабілітаційну допомогу населенню територіальної громади або декількох громад та забезпечує базові напрями стаціонарної медичної допомоги відповідно до переліку, визначеного Кабінетом Міністрів України, стабілізацію стану пацієнта та його маршрутизацію до кластерних та надкластерних закладів охорони здоров'я”;

“кластерний заклад охорони здоров'я – багатопрофільний лікарняний заклад, спроможний забезпечити на території госпітального кластера потребу населення в медичній та реабілітаційній допомозі при найбільш поширених захворюваннях і станах за напрямками стаціонарної медичної допомоги відповідно до переліку, визначеного Кабінетом Міністрів України”;

“надкластерний заклад охорони здоров'я – багатопрофільний лікарняний заклад, у якого наявні ресурси та технології, орієнтовані на надання медичної допомоги у найбільш складних та/або рідкісних випадках захворювань населенню всього госпітального округу за напрямками стаціонарної медичної допомоги відповідно до переліку, визначеного Кабінетом Міністрів України” [5].

Таке госпітальне планування дозволить спростити доступ пацієнта до медичних послуг, покращити їхню якість та ефективно використовувати ресурси. Ефективне управління наявними ресурсами, аналіз і планування залучення інвестицій задля забезпечення поставлених цілей потребує детального економічного аналізу. Саме тому, під час реформування системи охорони здоров'я країни, а також враховуючи складні умови військової

агресії та пандемії COVID-19, особливого значення набуває статистичне вивчення стану здоров'я населення та показників діяльності медичної галузі.

Зазначимо, що з початку військового вторгнення Росії, як повідомляє Міністерство охорони здоров'я України, у різних областях нашої країни знищено вщент більше 140 медичних установ, пошкоджено більше 1100 медичних закладів. Тобто пошкоджена інфраструктура охорони здоров'я у великої частини України і нагальною потребою стає відновлення її діяльності, але ця відбудова має бути на іншому якісному рівні та враховуючи нові потреби населення. Створення планів відбудови медичної інфраструктури має відбуватись з урахуванням об'єктивного аналізу попередньої діяльності та рекомендацій до її поліпшення, що може бути ефективно проведено за допомогою методів статистичного аналізу.

Обґрунтування результатів статистичного дослідження базується на використанні відповідного інформаційного забезпечення. Медико-статистична інформація використовується на всіх рівнях системи охорони здоров'я на етапах збору та обробки первинних даних, контролю та аналізу показників, а також для розробки управлінських рішень й оцінки їх ефективності.

Джерелами статистичних даних у медичній галузі є затверджені Міністерством охорони здоров'я України спеціальні облікові та звітні документи. Вимоги до оформлення та застосування цих медичних документів, внесення змін до цих форм затверджуються також відповідними наказами МОЗ України.

Статистичний аналіз стану здоров'я населення та діяльності закладів охорони здоров'я має базуватися на використанні достовірної, своєчасної та всебічної інформації. Автоматизований облік та оперативний доступ до медико-статистичної інформації забезпечується використанням спеціалізованих медичних інформаційних систем (МІС), що дає можливість проводити постійний моніторинг явищ і процесів у всіх сферах охорони здоров'я та забезпечує інформаційну підтримку прийняття управлінських рішень.

Відповідно, для успішного подолання складної ситуації у сфері охорони здоров'я актуальною потребою сьогодення стає необхідність підготовки спеціалістів, які будуть спроможні швидко і кваліфіковано знаходити рішення тих проблем, що вже існують або можуть поставати згодом. Освіта фахівців медичної галузі повинна забезпечувати знання методів статистичної обробки інформації, оволодіння навичками роботи зі спеціалізованими медичними інформаційними системами (МІС) та засвоєння базових знань про математичний апарат, що їх обслуговує. На 2023 рік в Державному бюджеті України на підготовку і підвищення

кваліфікації кадрів у сфері охорони здоров'я, підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів закладами фахової передвищої та вищої освіти закладено 7 601 251,4 грн, що є, насправді, більше, ніж минулого. Процес відновлення економіки та соціальної сфери країни після війни не може бути швидким, він розтягнеться на роки по об'єктивним причинам, тому необхідно вжити заходів для постійного моніторингу статистичних даних по всіх напрямках охорони здоров'я.

Крім того, новим напрямком може стати використання статистичного аналізу для моніторингу проблем здоров'я цивільного населення у зв'язку з російською агресією і надалі такі висновки слугуватимуть доказовою базою для ЄСПЛ (Європейський суд по правам людини), Міжнародного кримінального суду ООН та післявоєнного міжнародного трибуналу в порядку підтвердження збитків, нанесених громадянам України.

Отже, реформування системи охорони здоров'я в Україні відбувається в складних умовах військової агресії, економічної та соціальної кризи. Функціонування медичної галузі потребує залучення додаткових ресурсів за умови часткового скорочення державного фінансування. Зростання витрат на медичне забезпечення вимагає результативного регулювання розподілу обмежених ресурсів. Ефективне управління системою охорони здоров'я та її окремими складовими на всіх рівнях базується на використанні наукового підходу із застосуванням статистичних методів та відповідного якісного кадрового та інформаційного забезпечення.

Список використаних джерел

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>
2. Концепція розвитку охорони здоров'я населення України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1313/2000#Text>
3. Статистика ринків: підруч. За наук. ред. Н. О.Парфенцевої, НАСОНА Держстату України, 2012. 916 с.
4. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/moz-rozprochinaye-infrastrukturnij-etap-reformi-ohoroni-zdorovya>
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення надання медичної допомоги: Закон України 2347-IX від 01.07.2022р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2347-20#Text>
6. Український медичний часопис. URL: <https://www.umj.com.ua/article/233826/vidatki-na-meditsinu-u-proyekti-byudzhetu-na-2023-r>